Товариство з обмеженою відповідальністю «Всеосвіта»

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом директора ТОВ «Всеосвіта»
№ 28 від 27 серпня 2026 р.
_____ Іван ЛИТВИНЕНКО
.

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти

«ДЕФЕКТОЛОГ НОВОЇ ГЕНЕРАЦІЇ: ВІД КЛАСИЧНОЇ БАЗИ ДО СВІТОВИХ СТАНДАРТІВ НЕЙРОІНКЛЮЗІЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ»

м. Київ – 2026

Розробник(и): ТОВ «Всеосвіта» та Альона Кондратьєва, кандидат наук, викладач, вчитель-методист, всеукраїнський експерт із сертифікації вчителів та педагогічних працівників, регіональний супервізор, тренер тренерів, фахівець із навчання дорослих, моніторингу якості освіти та розбудови безпечного психолого-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу.

Напрям підвищення кваліфікації: розвиток інклюзивної та психологічної компетентностей педагогів, впровадження доказових корекційних методик, допоміжних технологій, травмоорієнтованого підходу, інструментів штучного інтелекту в інклюзивному освітньому середовищі та сімейного коучингу.

Розроблено на основі типової програми: програму розроблено відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України (зокрема № 957, № 1289, № 1673), розпорядження Кабінету Міністрів України про Національну стратегію розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року, а також Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (зі змінами).

Термін дії програми: постійно

© ТОВ «Всеосвіта», 2026

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми: Трансформаційні процеси в національній системі освіти та інтеграція України в європейський освітній простір зумовлюють необхідність кардинальної модернізації корекційно-педагогічної та психологічної підготовки педагогів. Сучасний освітній процес в умовах інклюзії та перманентних кризових викликів вимагає від фахівця еволюційного переходу від патерналістських чи застарілих медичних моделей до прогресивної парадигми нейрорізноманіття, яка розглядає особливості розвитку дитини як унікальний нейропрофіль, а не дефіцит, що потребує «виправлення». Теоретичним фундаментом програми виступають принципи доказової практики в освіті, нейродидактики, сучасні досягнення когнітивної психології, а також принципи універсального дизайну та розумного пристосування. В умовах воєнного часу особливої актуальності набуває впровадження травмоорієнтованого підходу, що базується на нейробіології стресу (роботі амігдали, гіпокампу та префронтальної кори) і забезпечує створення безпечного, стабілізуючого середовища. Окрім того, програма інтегрує концепцію сімейного коучингу та рутинно-орієнтованих інтервенцій, зміщуючи фокус від директивного порадництва до партнерства з родинами. Програма спрямована на глибоке подолання розриву між академічною теорією та практикою, надаючи педагогам валідований інструментарій для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП), застосування допоміжних технологій (ААС, очні трекери), використання штучного інтелекту (AI) в адаптації матеріалів та збереження власних професійних ресурсів через психогігієну й профілактику втоми від співчуття (compassion fatigue).

Цільова група: педагоги закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, асистенти вчителів та вихователів, практичні психологи, спеціальні педагоги (дефектологи, логопеди, тифло- та сурдопедагоги), керівники та заступники керівників закладів освіти, консультанти Інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ) та Центрів професійного розвитку педагогічних працівників (ЦПРПП), студенти профільних спеціальностей закладів вищої освіти, а також батьки дітей з особливими освітніми потребами (ООП).

Обсяг (тривалість): 30 академічних годин / 1 кредит ЄКТС.

Особливості реалізації програми: реалізація програми ґрунтується на діяльнісному, компетентнісному та людиноцентричному підходах і характеризується вираженою практикоорієнтованою спрямованістю; змістове наповнення та методичний інструментарій адаптовані для оптимізації корекційно-педагогічного і психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами (ООП) без створення надмірного когнітивного навантаження на педагогів і здобувачів освіти. Програма передбачає інтеграцію сучасних технологій, зокрема інструментів штучного інтелекту (ChatGPT, Midjourney) для проєктування ІПР та створення адаптивних матеріалів, а також практичних алгоритмів травмоорієнтованої підтримки та кризової інтервенції в умовах сучасних викликів.

Вид підвищення кваліфікації: курс (навчання за програмою підвищення кваліфікації).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: системне вдосконалення та глибоке поглиблення професійно-психологічних компетентностей педагогічних, науково-педагогічних працівників і фахівців корекційної сфери; концептуалізація теоретико-методологічних засад і практичного інструментарію нейроінклюзії та доказової педагогіки (EBP) як базису для супроводу розвитку здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (ООП); опанування сучасних допоміжних технологій (низько- та високотехнологічна AAC, очні трекери), інструментів штучного інтелекту для проєктування ІПР і розробки дидактичних матеріалів, а також травмоорієнтованих технологій стабілізації, сімейного коучингу і методів психогігієни й профілактики вигорання.

Завдання підвищення кваліфікації:

1) Опрацювати науково-методичні засади інклюзивної і спеціальної освіти, забезпечивши перехід від застарілих медичних моделей до парадигми нейрорізноманіття та принципів доказової практики (Evidence-Based Practice, EBP);
2) опанувати комплекс сучасних доказових корекційних підходів (елементи прикладного аналізу поведінки — ABA, сенсорну інтеграцію та підхід DIR/Floortime) для створення розвивального середовища;
3) навчитися практично застосовувати низько- та високотехнологічні системи альтернативної і додаткової комунікації (AAC), включно з очними трекерами (Eye-Tracking) для дітей із тяжкими порушеннями розвитку;
4) освоїти технології промпт-інжинірингу для ефективного використання штучного інтелекту (ChatGPT, Midjourney) у проєктуванні індивідуальних програм розвитку (ІПР), написанні соціальних історій та створенні «чистих» візуальних дидактичних матеріалів;
5) засвоїти фундаментальні принципи травмоорієнтованого підходу (Trauma-Informed Care) та навички першої психологічної допомоги й кризової інтервенції в умовах надзвичайних ситуацій;
6) сформувати навички коучингового партнерства з родинами дітей з особливими освітніми потребами (ООП), методів інтеграції корекції в рутинні побутові процеси та технік психогігієни задля профілактики професійного вигорання (втоми від співчуття).

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

За професійним стандартом «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН № 1225 від 29.08.2024) професійні: А1. Мовно-комунікативна компетентність, А2. Предметно-методична компетентність, А3. Інформаційно-цифрова компетентність, Б1. Психологічна компетентність, Б3. Компетентність педагогічного партнерства, В1. Інклюзивна, Г2. Організаційна компетентність, Д1. Здатність до навчання впродовж життя;

За професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти» (наказ Мінекономіки № 620-21 від 19.10.2021)професійні: А4. Предметно-методична, А2. Організаційна, Б2. Проєктувальна, В1. Психоемоційна, В2. Педагогічне партнерство, Г1. Здатність до навчання впродовж життя, Г2. Інформаційно-комунікаційна;

За професійним стандартом «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» (наказ Мінекономіки № 620-21 від 28.09.2021): професійні: Ґ3. Нормативно-правова, Б2. Організаційно-методична, А2. Проєктувальна, Б3. Комунікативна, В1. Здатність до навчання впродовж життя, В2. Інформаційно-комунікаційна;;

За професійним стандартом «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» (наказ Мінекономіки № 967 від 17.09.2021): професійні: А1. Нормативно-правова компетентність, Б1. Компетентність забезпечення якості освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти, В3. Компетентність педагогічного, соціального та мережевого партнерства, Г2. Інклюзивна, ГЗ. Проєктувальна компетентність, Д1. Інноваційна компетентність, Д2. Здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

1. Знатимуть: науково-методичні засади парадигми нейрорізноманіття, принципи доказової практики (Evidence-Based Practice, EBP), специфіку роботи систем альтернативної і додаткової комунікації (AAC), нейробіологію психологічної травми та ПТСР, правила побудови SMART-цілей в ІПР і стадії профілактики професійного вигорання (втоми від співчуття).
2. Вмітимуть: інтегрувати принципи ABA, сенсорної інтеграції та DIR/Floortime у корекційну роботу; використовувати AI-промпти для генерації індивідуальних програм розвитку та адаптивних матеріалів; організовувати безпечне інклюзивне середовище та кризову інтервенцію в умовах надзвичайних ситуацій; застосовувати коучингові запитання у партнерському спілкуванні з батьками.
3. Володітимуть навичками: налаштування низько- та високотехнологічних засобів AAC і очних трекерів (Eye-Tracking); практичного застосування травмоорієнтованих принципів стабілізації; емоційної співрегуляції та самодіагностики ризику вигорання за шкалою PROQOL.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: критерієм успішності є правильне виконання не менше ніж 60% тестових завдань.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка, виданий ТОВ «Всеосвіта» згідно з Постановою КМУ № 800 та верифікований на Державній інформаційно-комунікаційній системі підтримки організації, забезпечення та реалізації професійного розвитку педагогічних та/або науково-педагогічних працівників «Вектор».

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено поєднання теоретичних засад нейроінклюзії та доказової педагогіки з практичним опануванням сучасних корекційних методик, допоміжних технологій (AAC, очні трекери), інструментів штучного інтелекту, травмоорієнтованого підходу та сімейного коучингу. Особливістю навчання є орієнтація на практиків, надання готових алгоритмів, інструментів і промптів для безпосередньої інтеграції в щоденну інклюзивну та психологічну практику. Зміст програми складається з 5 модулів та 15 взаємопов'язаних тем.

На етапі завершення навчання слухачі складають підсумковий тест із 15 питань. Максимальна кількість балів — 100 балів. Прохідний бал — 60 балів.

Обсяг Програми складає: 30 навчальних годин (10 год — лекційні, 16 год — практична робота, 2 год — самостійна робота, 2 год — підсумковий тест).

Назва навчальних модулів і тем	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	Самостійна робота (год)	Контрольні заходи (год)	Усього (год)
МОДУЛЬ 1. Нейробіологія інклюзії та доказова практика (EBP) ***[Інклюзія]***					
Тема 1.1. Нейробіологія дитячого розвитку та парадигма нейрорізноманіття	2	-	-	-	2
Тема 1.2. Принцип Evidence-Based Practice (EBP): як відрізнити науку від міфів	-	2	-	-	2
Тема 1.3. Синергія сучасних підходів: інтеграція ABA, сенсорної інтеграції та DIR/Floortime	-	2	-	-	2
Разом за модулем 1	2	4	-	-	6
МОДУЛЬ 2. Допоміжні технології (Assistive Tech) та AAC ***[Інклюзія]***					
Тема 2.1.Низькотехнологічні системи AAC: від карток PECS до візуальних розкладів	2	-	-	-	2
Тема 2.2. Високотехнологічна AAC: планшети, спеціалізовані додатки та програмне забезпечення	-	1	-	-	1
Тема 2.3. Очні трекери (Eye-Tracking) та альтернативне керування	-	1	-	-	1
Разом за модулем 2	2	2	-	-	4
МОДУЛЬ 3. І Штучний інтелект у корекційній практиці та проєктуванні ІПР ***[Інклюзія]***					
Тема 3.1. Базовий та просунутий промпт-інжиніринг для педагогічних задач	2	-	-	-	2
Тема 3.2. Штучний інтелект у проєктуванні ІПР та	-	1	2	-	3

Назва навчальних модулів і тем	Лекції (год)	Практичні заняття (год)	Самостійна робота (год)	Контрольні заходи (год)	Усього (год)
написанні соціальних історій					
Тема 3.3. Візуальні розклади та дидактичні матеріали за допомогою Midjourney	-	1	-	-	1
Разом за модулем 3	2	2	2	-	4
МОДУЛЬ 4. Травмоорієнтований підхід та кризова інтервенція *[Психологія]*					
Тема 4.1. Нейробіологія психологічної травми та ПТСР у дітей з ООП	2	-	-	-	2
Тема 4.2. Травмоорієнтовані принципи: безпека, довіра та стабілізація	-	2	-	-	2
Тема 4.3. Ресурсне середовище та кризова інтервенція в умовах НС	-	2	-	-	2
Разом за модулем 4	2	4	-	-	6
МОДУЛЬ 5. Партнерство з родиною та психогігієна фахівця *[Психологія]*					
Тема 5.1. Від директивних порад до коучингового партнерства з батьками	2	-	-	-	2
Тема 5.2. Підтримка ресурсності сім'ї та інтеграція корекції в рутинні процеси	-	2	-	-	2
Тема 5.3. Психогігієна та профілактика професійного вигорання дефектолога	-	2	-	-	2
Разом за модулем 4	2	4	-	-	6
Підсумкові заходи (Підсумковий контроль: тест)	-	-	-	2	2
УСЬОГО	10	16	2	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Нейробіологія інклюзії та доказова практика (EBP)

Тема 1.1. Нейробіологія дитячого розвитку та парадигма нейрорізноманіття. Архітектура мозку, функції префронтальної кори, лімбічної системи та амігдали. Перехід від патологізуючого підходу до парадигми нейрорізноманіття.

Тема 1.2. Принцип Evidence-Based Practice (EBP): як відрізнити науку від міфів. Критерії доказовості в освіті. Критичний аналіз псевдонейротехнологій («гімнастика мозку») та міфів про стилі навчання (VAK).

Тема 1.3. Синергія сучасних підходів: інтеграція ABA, сенсорної інтеграції та DIR/Floortime. Поєднання структури поведінкового аналізу, сенсорної стабілізації та емоційного залучення в єдиний корекційний маршрут.

МОДУЛЬ 2. Допоміжні технології (Assistive Tech) та AAC

Тема 2.1. Низькотехнологічні системи AAC: від карток PECS до візуальних розкладів. Етапи системи PECS, створення комунікативних дощок і візуальних розкладів First/Then для зниження тривоги.

Тема 2.2. Високотехнологічна AAC: планшети, спеціалізовані додатки та програмне забезпечення. Огляд додатків (Proloquo2Go, GoTalk NOW), налаштування динамічних сіток, правило 10 секунд очікування та моделювання мовлення.

Тема 2.3. Очні трекери (Eye-Tracking) та альтернативне керування. Робота з трекерами погляду (Tobii Dynavox) та адаптивними перемикачами для дітей із глибокими руховими порушеннями (ДЦП).

МОДУЛЬ 3. Штучний інтелект у корекційній практиці та проєктуванні ІПР

Тема 3.1. Базовий та просунутий промпт-інжиніринг для педагогічних задач. Формула якісного запиту (Роль + Контекст + Задача + Формат), техніка Few-Shot prompting, фактчекінг та подолання «галюцинацій» AI.

Тема 3.2. Штучний інтелект у проєктуванні ІПР та написанні соціальних історій. Генерація SMART-цілей для ІПР, створення соціальних історій за методологією Керол Грей для підготовки до змін і складних ситуацій.

Тема 3.3. Візуальні розклади та дидактичні матеріали за допомогою Midjourney. Створення «чистих» векторних ілюстрацій без сенсорного шуму для індивідуальних розкладів і дидактики.

МОДУЛЬ 4. Травмоорієнтований підхід та кризова інтервенція

Тема 4.1. Нейробіологія психологічної травми та ПТСР у дітей з ООП. Вплив хронічного стресу й токсичних викидів кортизолу на виконавчі функції. Диференціація проявів РАС, СДУГ та травматичних реакцій (бий/бижи/завмири).

Тема 4.2. Травмоорієнтовані принципи: безпека, довіра та стабілізація. Фізична і психологічна безпека, екологічний підхід до дитини, правила наближення та недоторканності особистого простору.

Тема 4.3. Ресурсне середовище та кризова інтервенція в умовах НС. Алгоритми першої психологічної допомоги під час повітряних тривог, організація низькобюджетних сенсорних «зон тиші» та буферного часу декомпресії після виходу з укриття.

МОДУЛЬ 5. Партнерство з родиною та психогігієна фахівця

Тема 5.1. Від директивних порад до коучингового партнерства з батьками. Техніки активного слухання, відкриті запитання («Що...», «Як...») для подолання батьківського опору і вигорання.

Тема 5.2. Підтримка ресурсності сім'ї та інтеграція корекції в рутинні процеси. Routine-based interventions: впровадження розвивальних елементів у ранковий підйом, гігієну, дорогу до школи без перевантаження родини.

Тема 5.3. Психогігієна та профілактика професійного вигорання дефектолога. Дослідження втоми від співчуття (compassion fatigue), самодіагностика за шкалою PROQOL, цифрові кордони (заборона на робочі дзвінки вночі)

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань:

1. Складання карти сенсорного профілю дитини та розробка пропозицій до адаптації освітнього середовища.
2. Проєктування комунікативного альбому (низькотехнологічна ААС) для немовленнєвого учня.
3. Написання багатошарового промпту для ChatGPT із метою генерації адаптованого завдання з математики для інклюзивного класу (Few-Shot техніка).
4. Розробка індивідуальної соціальної історії за правилами Керол Грей для ситуації зміни вчителя.
5. Складання плану рутинної інтервенції (routine-based intervention) для ранкових зборів дитини вдома спільно з батьками.
6. Заповнення шкали професійної якості життя (ProQOL) та розробка персонального плану психогігієни.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Науково-методичні засади переходу від патологізуючого підходу до парадигми нейрорізноманіття.
2. Критерії доказовості (Evidence-Based Practice) при виборі методів корекційної роботи з дітьми з ООП.
3. Особливості застосування низькотехнологічних і високотехнологічних засобів альтернативної і додаткової комунікації (ААС).
4. Використання технологій промпт-інжинірингу для генерації індивідуальних програм розвитку (ІПР) та соціальних історій за допомогою штучного інтелекту.
5. Нейробіологічні механізми впливу хронічного стресу та психологічної травми на роботу префронтальної кори і лімбічної системи у дітей.
6. Базові принципи створення безпечного інклюзивного середовища та організації першої психологічної допомоги.
7. Методологія переходу від директивних порад до коучингового партнерства з родинами дитини з ООП.
8. Стратегії інтеграції корекційних і розвивальних завдань у щоденні рутинні побутові процеси родини.
9. Причини виникнення професійного вигорання та втоми від співчуття (compassion fatigue) у спеціалістів допомагаючих професій.

10. Інструменти самодіагностики ризику вигорання (зокрема шкала PROQOL) та побудова особистого плану психогігієни.

3.3. Орієнтовний перелік тестових питань:

1. Яким є ключовий принцип травмоорієнтованого підходу у роботі з дітьми з ООП?
2. Що є основним завданням фахівця під час гострої стресової події (сирени, евакуації в укриття)?
3. У чому полягає суть переходу від директивних порад до коучингового партнерства з батьками?
4. Який тип запитань є найефективнішим у коучинговому спілкуванні з батьками?
5. Що передбачає концепція інтеграції корекції в рутинні побутові процеси (routine-based intervention)?
6. Який стан розвивається у фахівців внаслідок постійного занурення у тривогу та травматичний досвід (втома від співчуття)?
7. Який нейробіологічний механізм пояснює необхідність для дефектолога зберігати власний спокій (дзеркальні нейрони)?
8. Який інструмент рекомендовано використовувати фахівцю для самодіагностики ризику вигорання (ProQOL)?
9. Чому встановлення чітких часових кордонів комунікації є обов'язковим елементом психогігієни?
10. Яку функцію виконує «кризова валіза» педагога в укритті?
11. Чим відрізняється парадигма нейрорізноманіття від патологізуючого підходу?
12. Які три компоненти входять до концепції Evidence-Based Practice (EBP)?
13. Як працює правило 10 секунд очікування при використанні високотехнологічної ААС?
14. Які пропорції типів речень мають дотримуватися при написанні соціальної історії?
15. Яким чином штучний інтелект допомагає зменшити паперове навантаження при створенні ІПР?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Нормативно-правові документи:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами) — https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX — https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-IX
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» від 15.09.2021 № 957 (зі змінами) — https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими

освітніми потребами у закладах освіти» від 09.12.2020 № 1289 — https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1289-2020-%D0%BF

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження принципів, критеріїв і меж розумного пристосування та універсального дизайну» від 17.12.2025 № 1673 — https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1673-2025-%D0%BF
6. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації на 2024–2026 роки» від 07.06.2024 № 527-р — https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-%D1%80
7. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Типової програми спеціальної підготовки асистента учня (дитини)» від 08.06.2023 № 708 — https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-typovoyi-prohramy-spetsialnoyi-pidhotovky-asystenta-uchnya-dytyny
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» від 21.08.2019 № 800 (зі змінами) — https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF

Основна література:

1. Корекційна педагогіка та інклюзивна освіта : навч. посіб. / за заг. ред. М. В. Мартинюк. Київ : Видавничий дім «Слово», 2024. 312 с. (Розділи щодо проєктування ІПР, адаптації рутин та роботи в умовах криз).
2. Травмоорієнтований підхід в освітньому середовищі : методичний посібник / авт.-упоряд. О. В. Залєвська, Н. П. Павлик. Житомир : Вид. О. О. Євенок, 2023. 184 с. (Розділи про створення безпечного простору, стабілізацію та зниження тривожності).
3. Психосоціальна підтримка та ментальне здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій : науково-методичний збірник / під ред. Т. М. Жизномирської. Львів : Новий Світ-2000, 2024. 226 с. (Алгоритми кризової інтервенції, концепції MHPSS та EiE).
4. Нейроінклюзія та сучасні технології корекційної роботи : монографія / І. С. Бровченко, Л. В. Коваль. Харків : ЧП «Фоломієв», 2025. 254 с. (Використання цифрових інструментів, генеративного дизайну та штучного інтелекту в адаптації матеріалів).
5. Партнерство з родиною дитини з особливими освітніми потребами: від директив до коучингу : практичний посібник / заг. ред. В. О. Слюсаренко. Київ : Видавництво «Ліра-К», 2023. 168 с. (Сімейно-центровані практики, рутинні інтервенції та активне слухання).
6. Психогігієна та профілактика професійного вигорання фахівців допомагаючих професій : підручник / Н. В. Лук'янова, П. М. Шевченко. Дніпро : «Акцент ПП», 2024. 290 с. (Дослідження втоми від співчуття / compassion fatigue, самодіагностика за шкалою PROQOL та екологічні кордони).

7. Організація інклюзивного навчання: виклики сьогодення та шляхи вирішення : колективна монографія / за ред. А. А. Колупаєвої. Київ : Інститут спеціальної педагогіки імені М. Я. Єрмаченка НАПН України, 2024. 340 с. (Нормативно-правові та методичні засади супроводу в умовах сучасних викликів).

Додаткова література:

1. Адаптація освітнього середовища для дітей із сенсорними порушеннями та наслідками стресу : метод. рек. / авт. кол. : О. М. Таранченко, Н. Д. Дятленко. Київ : ІСП імені М. Я. Єрмаченка НАПН України, 2023. 92 с.
2. Втома від співчуття та резильєнтність педагогів у кризових умовах : збірник наукових праць / за ред. С. В. Кириленко. Чернівці : Видавничий дім «Родовід», 2024. 145 с.
3. Організація безпечного освітнього простору в закладах освіти: психологічний та ергономічний аспекти : навч.-метод. посіб. / Г. В. Бєлєвцова, М. П. Сидоренко. Харків : Вид-во «Право», 2025. 178 с.
4. Нейропсихологічна діагностика та корекція порушень розвитку у дітей : практ. посібник / О. В. Романенко. Київ : Видавництво «Академія», 2023. 210 с.
5. Співпраця команди супроводу з батьками в умовах інклюзії: практичні інструменти та кейси : метод. матеріали / ред. кол. : Т. В. Скрипник, Л. О. Фоменко. Київ : Золоті ворота, 2024. 116 с.
6. Психогігієна професійної діяльності фахівців спеціальної освіти : монографія / за заг. ред. В. М. Синьова. Київ : Видавничий дім «Слово», 2023. 240 с.
7. Практикум з травмоорієнтованого підходу в роботі з особливими дітьми : навч. посіб. / Н. І. Попова, О. С. Кравченко. Дніпро : «Ліра», 2025. 150 с.